

RADA VLÁDY PRO SENIORY A STÁRNUTÍ POPULACE

Z á p i s

z 21. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace konaného
dne 27. června 2014 od 14:00 hod.
v budově Ministerstva práce a sociálních věcí, zasedací místnost „klub“

Přítomni: dle prezenční listiny

Program:

1. Zpráva o činnosti Rady v roce 2013 a plán činnosti Rady v roce 2014
2. Zpráva o plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017
3. Zpráva o plnění opatření Koncepce rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory v roce 2013
4. Výstupy z pracovních skupin
5. Aktualizace činnosti a složení pracovních skupin
6. Různé

Jednání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace (dále jen „Rada“) zahájila její předsedkyně, ministryně práce a sociálních věcí Mgr. Michaela Marksová, která v úvodu představila novou místopředsedkyni Rady, paní Mgr. Janu Hanzlíkovou, náměstkyni pro ochranu práv dětí a sociální začleňování a dále přivítala dva stálé hosty, paní Mgr. Annu Šabatovou, Ph.D., veřejnou ochránkyni práv a paní Mgr. Zuzanu Jentschke Stöcklovou, náměstkyni pro sociální a rodinnou politiku.

Paní ministryně přivítala členy Rady a přednesla své úvodní vystoupení, ve kterém zdůraznila hlavní cíle a oblasti působnosti Rady, k nimž patří poskytovat vládě expertní pohledy a stanoviska na problematiku spojenou se stárnutím a přípravou na stárnutí. Dále paní ministryně vyzdvihla hlavní priority a témata, kterým by Rada ve své činnosti měla věnovat pozornost, a to:

- postavení starších lidí na trhu práce,
- příležitosti pro celoživotní učení či vzdělávání,
- reforma systému důchodového pojištění a vytvoření podmínek pro udržitelnost tohoto systému,
- problematika zdravotního stavu starší populace a s tím spojené odpovídající zajištění poskytování zdravotních a sociálních služeb,

- podpora mezigeneračních vztahů a solidarity,
- problém diskriminace na základě věku a vnímání starších lidí ve společnosti,
- problematika bydlení, dopravy a obecně veřejných služeb a prostředí odpovídajícího specifickým požadavkům a omezením starších lidí.

Paní ministryně připomněla, že se jedná o témata, která jsou i obsahem strategického dokumentu „Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“, který navazuje na předchozí národní programy z oblasti přípravy na stárnutí.

Paní ministryně dále vyjádřila přesvědčení, že Rada ve svém novém složení přispěje k realizaci cílů obsažených v uvedeném Národním akčním plánu pro období 2013 až 2017 a dokáže pozitivně působit na činnost subjektů odpovědných za plnění konkrétních opatření uvedených v tomto dokumentu. Dále zdůraznila, že očekává aktivní přístup všech členů Rady k tomuto úkolu, a zejména pak věcné návrhy jednotlivých pracovních skupin.

Paní ministryně připomněla, že v posledních letech nebylo fungování Rady zcela ideální a že většina diskutovaných otázek byla pouze vzata na vědomí, aniž by byla zformulována doporučení vládě. Proto je třeba, aby Rada, jakožto poradní orgán vlády pro problematiku seniorů a stárnutí populace, dokázala v budoucnu pružněji a efektivněji pracovat a reagovat na aktuální problémy seniorů v naší společnosti.

Na závěr svého vystoupení paní ministryně popřála Radě hodně úspěchů a vyjádřila přesvědčení, že kvalitní spolupráce členů Rady bude významným podnětem pro politiku vlády a resortů v uvedených oblastech a že Rada svou činností přispěje k realizaci cílů stanovených v Národním akčním plánu pro období 2013 až 2017.

Po úvodním představení jednotlivých členů Rady vyzvala paní ministryně členy Rady ke schválení zápisu z 20. zasedání a k případnému doplnění Programu 21. zasedání Rady.

RSDr. Zdeněk Pernes, předseda Rady seniorů České republiky požádal o opravu zápisu v názvu organizace, kterou zastupuje.

Mgr. Jan Lorman, ředitel organizace Život 90, navrhl zařadit do bodu „Různé“ dva body, a to:

- Návrh koncepce zřízení odboru pro seniory a otázky stárnutí
- Problematiku vakcinace seniorů.

Veřejná ochránkyně práv Mgr. Anna Šabatová, Ph.D. požádala o doplnění bodu „Různé“ o Zjištění veřejné ochránkyně práv týkající se šetření v neregistrovaných zařízeních poskytujících „sociální“ služby pro seniory.

Závěr: Rada schválila zápis z 20. zasedání a Program 21. zasedání Rady ve znění uvedených připomínek.

ad 1) Zpráva o činnosti Rady v roce 2013 a plán činnosti Rady v roce 2014

JUDr. Štefan Čulík, vedoucí sekretariátu Rady, uvedl první bod programu, a to Zprávu o činnosti Rady v roce 2013 a Plán činností Rady v roce 2014 (dále jen „Zpráva“). Upozornil, že se jedná o každoroční zprávu, která je zpracována dle jednotné struktury pro všechny poradní orgány vlády stanovené v bodě II. 2. usnesení vlády ze dne 20. února 2002 č. 175 k Rozboru poradních a pracovních orgánů vlády. V souladu se závaznou osnovou Zpráva obsahuje informace o členech Rady ve sledovaném období (I.), informace o sekretariátu Rady (II.), činnosti Rady (III.), hlavních výstupech Rady (IV.), rozdělení dotací (V.), zahraniční spolupráci (VI.), nákladech na činnost Rady a jiných výdajích (VII.) a o plánu činnosti a rozpočtu Rady na rok 2014 (VIII.). JUDr. Čulík dále uvedl, že po schválení Radou bude Zpráva předložena vládě k informaci, a to v souladu s článkem 6 odst. 3 statutu Rady, který stanoví, že zprávu o činnosti za uplynulý kalendářní rok předkládá předseda Rady do vlády po jejím schválení Radou vždy do 31. května. Vzhledem k tomu, že původně plánovaný termín zasedání Rady byl přeložen z května na měsíc červen, dochází tak i k posunutí předložení předmětné zprávy do vlády.

Diskuzi v rámci prvního bodu zahájil Mgr. Lorman, který navrhl, aby se proti původně plánovaným dvou zasedání sešla Rada v letošním roce celkem třikrát, s tím že příští zasedání by se mělo konat již v září nebo říjnu. Dále Mgr. Lorman k plánu činnosti Rady uvedl, že by měly být upřesněny úkoly, které vyplývají z Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 (dále jen „NAP“) a zpracován návrh obsahující konkrétní úkoly pro letošní rok, podmínky jejich realizace a měla by být také určena i konkrétní odpovědnost.

RSDr. Pernes navrhl do plánu činnosti Rady na 2. pololetí zařadit návrh na úpravu statutu Rady a dále informaci o stavu prací na důchodové reformě.

Zástupce ministerstva vnitra doc. JUDr. F. Vavera, Ph.D. požádal o opravu údajů ve zprávě z hlediska formálního, týkajících se období členství v Radě zástupců MV a o upřesnění názvů jejich funkcí.

Závěr: Rada schválila Zprávu o činnosti Rady v roce 2013 a Plán činnosti Rady v roce 2014 ve znění uvedených připomínek.

ad 2) Zpráva o plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro

období let 2013 až 2017

Ing. Marta Koucká, z oddělení politiky sociálního začleňování, informovala Radu o Zprávě o plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 (dále jen „Zpráva“). Zpráva byla zpracována v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 13. února 2013 č. 108. V letošním roce se zpráva předkládá poprvé na jednání vlády k projednání, dříve se hodnotící zprávy předkládaly ke schválení pouze na Radu. NAP je mezirezortní dokument, předložená Zpráva obsahuje informace zaslané od všech rezortů – gestorů příslušných opatření, které se týkají problematiky stárnutí populace. Tyto informace jsou obsahem tří příloh. S cílem upozornit na zásadní problémy, které jsou spojeny s naplňováním NAP, materiál obsahuje nejen informace o plnění jednotlivých opatření, jako tomu bylo dříve, ale materiál byl doplněn o zhodnocení současného stavu přípravy naší společnosti na stárnutí s tím, že byly pojmenovány zásadní problémy, a formulovány úkoly, které je třeba prioritně řešit.

Dále Ing. Koucká zmínila priority, na které je třeba se především zaměřit.

- Zajištění a ochrana lidských práv starších osob – rozšíření a podpora bezplatného poradenství pro seniory a zlepšení vnímání seniorů ve společnosti a zajištění informovanosti společnosti o potřebách starších osob.
- Celoživotní učení – podpora univerzit třetího věku (U3V) a dalších forem neformálního vzdělávání, jako jsou Akademie třetího věku, kurzy, semináře aj.
- Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů – změna úhlu pohledu na zaměstnávání starších lidí a možnosti, které se jim nabízí. Ing. Koucká zmínila činnost pracovní skupiny k age managementu při Radě vlády pod vedením Mgr. Lormana, jejímž jedním z výstupů je např. prosazování metodiky hodnocení pracovních schopností, tzv. work ability index, a zavedení pojmu pracovní schopnost do naší legislativy. O tom, jak správně implementovat age management do vnitropodnikových nástrojů řízení a rozvoje lidských zdrojů, je třeba vést dále diskusi.
- Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce – podpora rozvoje kvalitního zázemí pro vícegenerační setkávání, podpora vzniku multigeneračních center na co nejvíce místech v republice s cílem aktivizovat seniory a posílit mezigenerační vztahy.
- Kvalitní prostředí pro život seniorů – v oblasti bydlení podpora vzniku víceúčelových center, která budou nabízet ubytování, sociální služby, volnočasové aktivity a v případě zájmu možnost se zapojit do menších pracovních činností. Taková centra seniorského bydlení – např. domovy KLAS – jsou budována ve spolupráci s MZe, a to, aniž by jejich

aktivity vycházely z NAP. Na toto téma již proběhlo jednání v rámci MPSV, MMR a MZe. Dále se Ing. Koucká zmínila o posilování organizační struktury Rady seniorů ČR do všech krajů a měst, s cílem prosazovat lépe potřeby seniorů. Zakládání a činnost Krajských rad seniorů byla podpořena uzavřeným Memorandem o spolupráci mezi Radou seniorů a Asociací krajů ČR. Na zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace však původně zamýšlené schválení a formulace Doporučení Rady ke vzniku tzv. Rad seniorů na úrovni obcí a krajů neproběhlo, nicméně je to jedno z opatření, které je uvedeno v NAP. Dále Ing. Koucká upozornila na to, že se vyskytují názory, že vytvoření Rad ve městech a krajích by mělo být prioritně z členů již z fungujících a aktivních klubů seniorů v daném regionu. V následném období se ukáže, do jaké míry činnost krajských rad bude přínosná ke zlepšení podmínek seniorů v daných regionech.

- Zdravé stárnutí – více prostoru věnovat prevenci, osvětě, ochraně zdraví, aktivizačním programům upevňujícím duševní a fyzické zdraví seniorů. Vynaložení nákladů společnosti na prevenci může výrazně snížit náklady na čerpání finančních prostředků na zdravotní a sociální péči v budoucnu.
- Péče o nejkřehčí seniory s omezenou soběstačností – posílení domácí zdravotní péče, včetně péče paliativní, doplněné vhodnými sociálními službami a podporou pečujících. Podpora řešení problémů spojených s Alzheimerovou nemocí, diagnostika demencí, včasné odhalení nemocí, podpora rozvoje asistivních technologií v rámci péče o seniory.

Materiál byl rozeslán do mezirezortního připomínkového řízení, byl rozeslán i členům Rady, a to s termínem k vyjádření do 23. června 2014. Připomínky byly zapracovány, jednalo se víceméně o připomínky doplňující, upřesňující nebo formální.

Závěrem Ing. Koucká zdůraznila, že NAP je plán přípravy společnosti na stárnutí populace s obrovským rozsahem. Již od začátku v něm bylo nastaveno velké množství nereálných opatření a priorit, mnohdy schválených i přes nesouhlas některých gestorů. Vzhledem k tomu, že není možno na seniorskou cílovou skupinu čerpat z evropských zdrojů (zejména fondy EU), je nutno hledat zdroje národní. Proto je třeba tento dokument aktualizovat. Dále informovala o tom, že na 22. července 2014 je svolána první schůzka pracovní skupiny složená ze zástupců jednotlivých gestorů – ministerstev s cílem dokument přepracovat a ponechat tam taková opatření, která jsou prioritní, která budou v rámci rezortů splnitelná a také finančně podložena.

Diskuzi v rámci tohoto bodu zahájil PhDr. Jindřich Kadlec, předseda České asociace pečovatelské služby, který připomněl některé skutečnosti týkající se budování rad seniorů

z hlediska celorepublikového působení. Uvedl, že poskytovatelé sociálních služeb, vedle zajišťování sociálních služeb, provozují také Kluby aktivního stáří. Celkem se jedná o 808 poskytovatelů sociálních služeb, v jejichž lokalitách jsou zaměstnáni koordinátoři. Tyto kluby nemají své celoplošné zařízení. PhDr. Kadlec varoval před direktivním směřováním Rady seniorů k řízení rad seniorů a zdůraznil potřebu opatrnosti při budování něčeho, co již funguje i bez zastřešení a zdůraznil, že by měl být ponechán prostor pro přirozený proces budování rad seniorů v rámci krajů, přičemž tento proces je na úrovni regionů měst a obcí již prakticky dovršen.

Mgr. Taťána Valentová Nersesjan, radní Zlínského kraje pro sociální věci, národnostní otázky a menšiny uvedla, že souhlasí se závěry a doporučeními a s návrhem zřídit pracovní skupinu při MPSV, která se bude zabývat aktualizací NAP a zmínila se o tom, že sama zvažovala návrh na zřízení pracovní skupiny uvnitř Rady, která by se zabývala aktualizací a konkretizací úkolů NAP. Dále hovořila o své zkušenosti v rámci kraje, kde byla zřízena Komise Rady Zlínského kraje pro seniory. Zmínila se o nejednotnosti a roztříštěnosti těchto organizací a o významu personálního obsazení v procesu sjednocování seniorských organizací v přirozených podmínkách. Mgr. Valentová Nersesjan v této souvislosti vyjádřila názor, že by Rada seniorů proto měla velmi dobře zvažovat personální výběr svých zástupců do krajských rad seniorů a zdůraznila nutnost jejich spolupráce se samosprávami.

RSDr. Pernes uvedl, že předkládaný dokument je dle jeho názoru zpracován podrobně a objektivně, ale postrádá konkrétní návrhy na opatření, které doporučil dopracovat. Předseda Rady seniorů ČR uvedl, že z hlediska bytové problematiky v dokumentu postrádá otázku plnění finanční dostupnosti nájemního bydlení osamocených seniorů. Dále kritizoval skutečnost, že chybí hodnocení některých krajů a také statutárního města Plzně a hl. města Prahy a že některá ministerstva se k jednotlivým stanoveným úkolům nehlásí. RSDr. Pernes také zmínil fakt, že NAP postrádá indikátory měření a finanční krytí stanovených opatření a vyjádřil očekávání, že za současné vládní koalice nastane změna. Ke Krajským Radám seniorů uvedl, že Rada seniorů ČR přijala gesci za plnění NAP v bodech, které se jí týkají a již osm let ustavuje Krajské rady seniorů, jako reprezentativní orgány existujících seniorských organizací včetně Klubů seniorů, přičemž se jedná o zapojení těchto organizací na bázi dobrovolnosti.

Mgr. Lorman hovořil o pozici NAP v agendě české vlády. Uvedl, že role NAP byla formální a že doufá, že za současné vládní reprezentace dojde k pozitivní změně. Je nezbytné určit gesci za plnění jednotlivých opatření, a aby ti, kdo gesci přijali, se při kontrole za plnění opatření zodpovídali. Je třeba, aby na úrovni MPSV bylo jasno, kdo za plnění NAP, resp.

jeho koordinaci osobně zodpovídá. V této souvislosti se zmínil také o úrovni předložené zprávy, která je velmi konkrétní, podrobná a kvalitně zpracovaná a ukazuje na konkrétní nedostatky při plnění NAP. Mgr. Lorman uvítal návrh Mgr. Valentové Nersesjan a připojil se k jejímu návrhu, že by při Radě vlády měla vzniknout skupina, která by revitalizovala NAP a na říjnovém zasedání Rady předložila návrh, co se bude realizovat v nejbližším období. Mělo by se jednat o klíčový dokument, který by Rada projednala a schválila.

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb, poděkoval za kvalitní zpracování Zprávy o plnění NAP, která shrnuje věcně a kriticky aktuální stav. Ing. Horecký dále kritizoval jednotlivé rezorty, které jednotlivá opatření neplnily, a to bez jakéhokoli zdůvodnění a uvedení, zda výhledově tato opatření budou plněna či nikoli. V této souvislosti sdělil, že u Úřadu vlády, resp. u ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Jiřího Dienstbiera, kde problematika ochrany práv seniorů byla vždy řešena, byl jako důvod nenaplnění opatření uveden nedostatek personální kapacity. Přitom nedošlo k snížení personálního obsazení, z čehož vyplývá, že došlo ke změně preferencí, čímž by bylo dobré se zabývat. Dále kritizoval zejména ministerstvo kultury a ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a částečně také ministerstvo práce a sociálních věcí, kde existují rezervy zejména v oblasti age managementu. K otázce indikátorů Ing. Horecký uvedl, že dle jeho informací je tato otázka v řešení a že indikátory v plánu by daly jasný výsledek, na kolik procent který rezort svá opatření plní.

Po proběhlé diskuzi paní ministryně připomněla, že, se jednalo o úkoly minulé vlády, které nebyly splněny, a že pro další období očekává zlepšení. Zároveň vyjádřila přesvědčení, že plán na příští rok bude koncipován realističtěji a konkrétněji a zdůraznila potřebu určit časové horizonty a konkrétní odpovědnost za naplňování opatření. Poté paní ministryně předala řízení Rady místopředsedkyni Rady paní Mgr. Janě Hanzlíkové. Mgr. Hanzlíková na úvod uvedla, že návrh na aktualizaci NAP je poměrně razantní odpovědí na řadu problémů, které zde byly diskutovány, ať už se týkaly indikátorů nebo odpovědnosti jednotlivých rezortů. V nejbližší době budou zahájeny práce na aktualizaci NAP, přičemž zároveň s rozhodnutím aktualizovat NAP bylo rozhodnuto o zřízení pracovní skupiny, která se bude aktualizací zabývat. Přitom bude třeba vycházet i z podkladů pracovních skupin Rady, které budou v rámci Rady zřízeny. K otázce koordinace paní místopředsedkyně uvedla, že MPSV má sice kompetenci NAP koordinovat a monitorovat, avšak nemá nástroje, jak donutit ostatní rezorty k plnění. MPSV se může pouze zaměřit na efektivnější a častější komunikaci s těmito rezorty. Dále paní místopředsedkyně informovala o tom, že v této souvislosti je již na červenec naplánována první mezirezortní schůzka na úrovni

příslušných referentů, která připraví podklady na jednání na úrovni náměstků. Poté paní místopředsedkyně požádala Ing. Kouckou o doplnění.

K otázce zastoupení místních a krajských samospráv Ing. Koucká připomněla, že tyto samosprávy nemají povinnost podílet se na naplňování NAP a MPSV nemá nástroje k tomu, aby je k práci na NAP donutilo. Ke kritice ministerstva kultury, které zaznělo ze strany Ing. Horeckého upřesnila, že toto ministerstvo původně do návrhu NAP zamýšlelo uvést volnočasové aktivity, které byly ale v rámci připomínkového řízení vyškrtnuty. Dále Ing. Koucká informovala o záměru zapojit do práce na naplňování NAP ministerstvo pro místní rozvoj, kde je možnost spolupráce především v oblasti seniorského bydlení.

JUDr. Čulík k diskusi týkající se ustavování Krajských Rad seniorů doplnil, že není ambicí vlády ani MPSV řídit hnutí občanských aktivit, ani seniorů, ale pouze podpořit jejich rozvoj, a to zejména aktivit v rámci hájení práv a zájmů seniorů.

Závěr: Zpráva o plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 byla schválena se vznesenými připomínkami.

ad 3) Zpráva o plnění opatření Konceptce rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory v roce 2013

Místopředsedkyně Rady Mgr. Hanzlíková požádala Ing. Kouckou, aby informovala Radu o plnění opatření Konceptce rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory v roce 2013.

Ing. Koucká uvedla, že hodnotící zpráva byla zpracována v souladu s usnesením vlády ze dne 19. října 2011 č. 769. Tímto usnesením byl schválen i vlastní materiál Konceptce. Záměrem bylo podpořit rozvoj informačních a komunikačních technologií (dále jen „ICT“) a služeb asistovaného života pro seniory v sociálních a zdravotních službách.

Tato zpráva za rok 2013 byla předložena pro informaci na poradě vedení ještě před zasedáním Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, s cílem upozornit na nedostatečnou pozornost, která byla dosud věnována asistivním technologiím v oblasti poskytování sociálních a zdravotních služeb.

Jedním z úkolů konceptce měla být realizace zakázky s cílem stanovit priority v oblasti ICT a AS a vytvoření určitých standardů pro usměrnění rozvoje AS. Ing. Koucká dále informovala Radu o tom, že MPSV (sekce 9) provedlo v roce 2012 průzkum trhu a připravovalo i vypsání výběrového řízení. V roce 2013, i přes alokované finanční prostředky v rámci sekce 9, však došlo k jejich přesunutí na jiného gestora v rámci MPSV – sekci 1 a realizace zakázky byla odložena. V letošním roce aktivita týkající se přímo

asistivních technologií byla doplněna do projektu financovaného z Evropského sociálního fondu „Podpora procesů v sociálních službách“, který probíhá na MPSV.

Dále Ing. Koucká upozornila na několik informací, které daná zpráva obsahuje. Zdůraznila, že je třeba problematice AS věnovat více pozornosti, definovat např. prioritní oblasti, které ze služeb ICT a AS mají být v rámci sociálních a zdravotních služeb především podporovány. Přitom správné využívání asistivních technologií pomůže zvýšit soběstačnost seniorů a osob se zdravotním postižením a povede ke zvýšení kvality jejich života, umožní racionalizaci prostředků vynakládaných na sociální a zdravotní služby v budoucnu, v důsledku stárnutí populace. Problematika spadá do působnosti různých rezortů, dochází k nesytemové podpoře řady projektů v rámci Evropského rámce, rozvoji oddělených technologií, bez možnosti kombinace a vzájemného provázání.

Dalším problémem uvedeným v hodnotící zprávě je dostupnost informací, schopnost se orientovat v nabízeném sortimentu v oblasti ICT a AS. Poradenství, zřizování konzultačních služeb pro výběr nejvhodnějších asistivních pomůcek, posouzení vlastností, ceny a kvality nabízeného výrobku nebo služby, to vše patří mezi důležité a řídicí dostupné služby pro současné seniory. Zde by měla sehrát mnohem větší roli síť vyškolených sociálních pracovníků, realizace informačních kampaní s cílem zvyšovat povědomí veřejnosti o možnostech AS pro využití ve zdravotnictví a domácí péči.

Do hodnotící zprávy byla zařazena kapitola „Příklady dobré praxe“, a to zejména s cílem ukázat aktivity, které vznikají mimo státní správu, především v akademické sféře, v soukromém a neziskovém sektoru a v návaznosti na aktivity okolních států Evropské unie.

Ing. Koucká závěrem svého vystoupení navrhla, aby v souvislosti s aktualizací NAP byla oblast asistivních technologií zahrnuta do opatření NAP s tím, že budou vydefinovány konkrétní úkoly v návaznosti na výsledky již zmíněného realizovaného projektu s tím, že v příštím roce by oblast asistivních technologií byla hodnocena ne v rámci samostatné hodnotící zprávy, ale již v rámci hodnocení NAP.

Diskuzi k tomuto bodu programu zahájil Mgr. Lorman, který upozornil na to, že služby asistovaného života umožní výrazné zkvalitnění života seniorů. Navrhl předkládanou zprávu přepracovat a zároveň uvedl, že z důvodu možného střetu zájmů nemůže na tomto přepracování participovat. Pokud se jedná o tísňovou péči, Mgr. Lorman kritizoval mj. fakt, že Hlavní město Praha nedotuje tři roky tísňovou péči jako sociální službu, protože nedokáže nárok dotace vypočítat. Závěrem navrhl Radě, aby bylo jasně stanoveno, kdo má v gesci plnění tohoto usnesení vlády, a to ve smyslu funkční, tak osobní

zodpovědnosti, a aby byl dokument přepracován tak, aby respektoval osnovu základního výchozího materiálu.

Mgr. Valentová Nersesjan podotkla, že v průběhu šesti let nezaznamenala poptávku po tomto druhu služeb a zdůraznila, že je třeba potřebnost těchto služeb zmapovat a mít toto navázané na konkrétní podmínky a možnosti financování.

Paní místopředsedkyně Rady následně vyzvala pana Mgr. Jana Vrbického, vedoucího oddělení koncepce sociálních služeb MPSV, aby informoval o plánovaných změnách v tísňové péči. Mgr. Vrbický uvedl, že oblast tísňové péče je v současnosti řešena v rámci určitých pracovních skupin a v rámci projektu Podpora procesu v sociálních službách. Změny v tísňové péči se budou týkat připravované novely, která má v souladu s postupem legislativních prací nabýt účinnosti od 1. ledna 2017. Dále Mgr. Vrbický uvedl, že zároveň probíhá projekt k asistivním technologiím a tísňové péči, který má mapovat potřebnost tísňové péče a samotné prostředí využití asistivních technologií v systému sociálních služeb.

Ing. Koucká reagovala na vystoupení Mgr. Lormana, přičemž zdůraznila, že pokud jde o strukturu hodnotící zprávy, tak tato zpráva nemá být k celému plnění koncepce, ale pouze k jejím třem bodům, které se týkají opatření realizovaných v oblasti rozvoje ICT a AS v oblasti sociálních a zdravotních služeb.

Ing. Horecký dále navrhl, aby se tímto tématem Rada zabývala i v rámci dalších zasedání.

Závěr: Zpráva o plnění opatření Koncepce rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory v roce 2013 byla Radou vzata na vědomí s připomínkami.

ad 4) Výstupy z pracovních skupin

V úvodu tohoto bodu jednání požádala Mgr. Hanzlíková předsedy jednotlivých pracovních skupin Rady o stručná shrnutí jejich činnosti.

Pracovní skupina pro podporu informovanosti, společenské participace a odstraňování diskriminace starších osob

Předseda Mgr. Lorman informoval o tom, že zpráva o činnosti této skupiny byla zpracována písemně a předána Radě. Pracovní skupina se zabývala řešením zejména následujících témat:

- opatření týkající se novely zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu (slevy na dani)
- negativní jevy v oblasti následné a dlouhodobé péče – zde Mgr. Lorman zdůraznil, že k diskriminaci klientů nedochází pouze v neregistrovaných, ale i registrovaných

zařízeních sociálních a zdravotních služeb. Zároveň poděkoval veřejné ochránkyni práv za zveřejnění zjištění v rámci šetření v těchto zařízeních.

- nekalé praktiky na předváděcích akcích
- restrikce osvětových pořadů pro seniory v médiích – neúčinnost jednání s vedením České televize, která osvětové vysílání pro seniory neobnovila.
- absence celoživotního vzdělávání pro osoby starší 64 let.

V rámci diskuse RSDr. Pernes k problematice vysílání pro seniory v České televizi uvedl, že nesouhlasí s tvrzením Mgr. Lormana, že nedošlo k pozitivnímu posunu v této otázce. Rada seniorů ČR jednala s vedením České televize, a předseda RSDr. Pernes uvedl, že ve srovnání s předešlým stavem se vysílání České televize zabývá více seniorskou problematikou.

Prof. MUDr. Hana Matějovská Kubešová, CSc. k otázce absence vzdělávání osob starších 64 let uvedla, že na základě svých zkušeností v rámci přednášení na Univerzitě třetího věku by tuto otázku nezobecňovala.

Ad hoc Pracovní skupina pro Age management

Předseda Mgr. Lorman informoval o tom, že tato pracovní skupina vytvořila velmi obsáhlý dokument, který byl předán Radě již v minulém roce. Jedná se o velice ucelený dokument, a to z hlediska názoru na koncepci zavádění a rozvoje age managementu v České republice. Otázkou je jeho realizace a zda bude tato skupina pracovat dál a jaké bude mít možnosti navrhovaná opatření realizovat. Je také otázkou, jak tuto tematiku začlenit do činnosti Rady, případně dalších gestorů. Mgr. Lorman dále zdůraznil, že téma age managementu je otázkou multidisciplinární, netýká se jen zaměstnávání starších lidí, ale je to otázka celoživotní koncepce vztahu pracovního a privátního života. Týká se např. work ability indexu, který spadá do jiného rezortu. Zavádění age managementu v České republice by proto mělo být řešeno systémově tak, aby přinášelo potřebné výsledky.

Pracovní skupina pro bydlení a sociální politiku

Předseda skupiny RSDr. Pernes informoval o tom, že pracovní skupina pracovala po celý rok, nicméně spokojenost s výsledky desítek hodin práce je nulová. Dále předseda RSDr. Pernes uvedl, že tato pracovní skupina zpracovala materiál, který se týká dvou témat, a to:

- zvýšení sociální ochrany seniorů s nízkými příjmy
- zvýšení ochrany seniorů bydlících v nájemních bytech.

Zpracovaný materiál byl projednán na úrovni vedení Rady seniorů ČR a vedení MPSV, a tímto byl nastartován proces spolupráce MPSV a MMR v otázce řešení sociálního bydlení v ČR.

Byla zpracována koncepce vlády bydlení do roku 2020, na které se tato pracovní skupina rovněž podílela. Pracovní skupina navrhla několik legislativních návrhů, které se týkaly jak problematiky ochrany seniorů s nízkými příjmy, tak zvýšení ochrany seniorů z nájemních bytů. Tehdejší vedení MPSV předložené návrhy však neakceptovalo. Dále předseda RSDr. Pernes uvedl, že vítá fakt, že se současná vláda, oproti předcházející, hlásí ke zpracování zákona o sociálním bydlení.

Následně požádala paní místopředsedkyně ředitelky odboru sociálního začleňování MPSV PhDr. Martina Scháněla, Ph.d., aby stručně informoval Radu o činnosti pracovních skupin k sociálnímu bydlení na MPSV. PhDr. Scháněl uvedl, že se pravidelně scházejí jednotlivé pracovní podskupiny k sociálnímu bydlení s cílem do konce roku 2014 předložit jasnou koncepci sociálního bydlení a na to navázat zpracování legislativní úpravy k sociálnímu bydlení s účinností od 1. července 2017.

Pracovní skupina pro sociální a zdravotní politiku, zdravotní a sociální služby

Předseda pracovní skupiny Ing. Horecký uvedl, že Pracovní skupina pro sociální a zdravotní politiku, zdravotní a sociální služby se naposledy sešla v prosinci loňského roku, aby reagovala na podnět některých členů Rady, zejména Mgr. Lormana a MUDr. Zdeňka Kalvacha, a zabývala se problematikou tří zařízení, u nichž vzniklo podezření na porušování lidských práv a týrání pacientů. Konkrétně se jednalo o jedno neregistrované a jedno registrované sociální a jedno zdravotnické zařízení. Pracovní skupina se zabývala zejména neregistrovanými pobytovými zařízeními a vyzvala k provedení kontrol u těchto zařízení, a to ze strany zdravotních pojišťoven a Generálního ředitelství Úřadu práce ČR, resp. Inspekcí kvality. Dále vyzývala k řešení problematiky dlouhodobé péče. Mezitím byly ustaveny dvě pracovní skupiny, a to jedna mezirezortní a jedna na MZ, které začaly pracovat. V této souvislosti Ing. Horecký navrhl, aby na některém z podzimních zasedání byla Rada informována o tom, v jakém jsou práce stadiu a jaký je časový harmonogram změn nebo nastavení systému dlouhodobé péče v ČR.

Dále skupina vyzvala MPSV k zintenzívnění kontroly příspěvku na péči poskytovaného ve vyšších stupních tam, kde je koncentrace využití příspěvků u jedné osoby – pečovatele (asistenta), protože u neregistrovaných zařízení bývá jako příjemce příspěvků na péči uveden jeden zaměstnanec, který má na sebe napsáno více uživatelů. Tato koncentrace je lehce zjištělná a na tyto případy by měly být kontroly zacíleny. Dále Ing. Horecký

upozornil na skutečnost, že veřejnost nedokáže rozlišit registrovaná zařízení od těch neregistrovaných, a proto by se MPSV mělo více problematikou neregistrovaných poskytovatelů zabývat.

ad 5) Aktualizace činnosti a složení pracovních skupin

V rámci tohoto programu jednání místopředsedkyně Rady Mgr. Hanzlíková představila návrh zaměření nových pracovních skupin Rady.

1) PS na ochranu práv seniorů by se měla zabývat prevencí a ochranou starších osob před špatným zacházením, týráním a zanedbáváním a dále informovaností společnosti o potřebách starších osob a překonáváním negativních stereotypů ve společnosti.

2) PS na podporu zaměstnávání starších osob by měla být zaměřena na mezigenerační soužití, zaměstnavatele a zaměstnávání lidí 50+ (zdraví a postavení lidí 50+ na trhu práce, věková diverzita a opatření proti věkové diskriminaci na pracovišti, udržení zaměstnanosti starších lidí a možnosti uplatnění starších osob v předdůchodovém věku, celoživotní vzdělávání a propojenost na trh práce, sociální postavení neformálně pečujících osob a jejich možnosti vstupu na trh práce – sladování péče o seniora se zaměstnáním jeho rodinných příslušníků, kteří se o něj starají).

3) PS na podporu rozvoje služeb pro seniory by se měla zabývat problematikou zkvalitnění prostředí pro život seniorů, podporou zdravého životního stylu, rozvojem kvalitního seniorského bydlení s dostatečnou nabídkou služeb a občanské vybavenosti, rozvojem a rozšířením asistivních technologií mezi klienty a pečovateli a zkvalitněním nabídky provázaných sociálních a zdravotních služeb.

4) PS na podporu vzdělávání a dobrovolnictví by měla řešit podporu neformálního vzdělávání seniorů (vedle formálního), rozvoj multifunkčních mezigeneračních center a rozvoj dobrovolnictví seniorů.

Poté paní místopředsedkyně Rady otevřela k danému tématu diskuzi.

Předseda Rady seniorů ČR RSDr. Pernes na úvod diskuze zkritizoval dosavadní práci Rady a uvedl, že její činnost byla velmi formální, přičemž nebyla řešena zásadní konkrétní seniorská témata. Dále uvedl, že na 2. sjezdu Rady seniorů ČR delegáti tohoto sjezdu konstatovali, že požadují konsolidaci Rady vlády a že je třeba Radu vlády personálně posílit. Rada seniorů ČR bude navrhopvat změnu statutu Rady vlády. Dále RSDr. Pernes uvedl, že v průběhu existence Rady došlo ke změně podmínek a že byla také změněna váha mandátu jednotlivých zástupců, přičemž v současné době jsou jejími členy lidé, kteří nemají mandát reprezentovat seniorskou populaci. Na závěr svého vystoupení

RSDr. Pernes uvedl, že pokud nebude tento orgán přínosný pro seniorskou populaci, pravděpodobně nebude nadále Rada seniorů ČR jeho členem.

Mgr. Hanzlíková poté požádala JUDr. Čulíka, aby připomněl, jak probíhá proces jmenování jednotlivých členů Rady. JUDr. Čulík uvedl, že stávající složení Rady vychází ze statutu, přičemž při výběru zástupců seniorských a proseniorských organizací a odborné veřejnosti sekretariát Rady navrhl paní ministryni jako předsedkyni Rady některé zástupce a kombinací toho, co navrhoval sekretariát a zástupců, které si paní ministryně sama vybrala, vzniklo současné složení Rady. Dále se JUDr. Čulík vyjádřil k návrhu nových pracovních skupin a zdůraznil, že názvy nových pracovních skupin odpovídají více charakteru NAP a jeho oblastem.

PhDr. Kadlec reagoval na vystoupení předsedy Rady seniorů. Vyjádřil přesvědčení, že současné složení Rady je velmi reprezentativní, neboť jsou v ní zástupci pojišťoven, odborů, poskytovatelů a příslušná ministerstva. PhDr. Kadlec se ohradil proti výroky RSDr. Pernese týkajících se absence mandátu některých členů Rady k zastupování seniorské populace a příslušné seniorské organizace vyzval, ať doloží, kolik mají členů a kolik seniorů zastupují. Závěrem uvedl, že dle jeho názoru je nekorektní vůči paní ministryni a vedení MPSV začínat práci nové Rady takovými požadavky právě v době, kdy existuje návrh konsensuální dohody.

Ing. Jaroslav Ulma, předseda Asociace důchodců odborářů při Českomoravské konfederaci odborových svazů, se připojil k názorům PhDr. Kadlece a dále uvedl, že pestrost záběru Rady je tak velká, že bude třeba určit priority.

Ing. Horecký se vrátil k tématu pracovních skupin a požádal, aby byl předložený návrh nových pracovních skupin členům Rady zaslán písemně.

ad 6) Různé

Na začátku projednávání tohoto bodu opustila zasedání paní Mgr. Valentová Nersesjan.

V rámci tohoto bodu nejprve vystoupil Mgr. Lorman, který přednesl **Návrh koncepce zřízení odboru pro seniory a otázky stárnutí**. Mgr. Lorman uvedl, že předkládaný návrh vychází z toho, že stárnutí je komplexní fenomén, který nemůže být řešen jednotlivými agendami samostatně. Řada opatření nemá svého gestora a tato situace je dlouhodobě neudržitelná. Dochází k dublování činností v rámci různých útvarů a úřadů. Dále Mgr. Lorman zdůraznil, že Rada má pouze poradenskou, nikoli exekutivní roli. Rada je začleněna do odboru sociálního začleňování, který je na problematiku stárnutí personálně

nedostatečně obsazen, a to dvěma pracovníci na celou agendu, přičemž agenda stárnutí rozhodně není menšinová. Kompetence k seniorské problematice z vládního hlediska nejsou nijak vymezeny ani soustředěny ani rozděleny. Z těchto důvodů Mgr. Lorman navrhl zřídit sekci nebo odbor, který bude zabezpečovat koncepční a metodickou činnost přípravy na stárnutí, realizovat dotační politiku a při svém výkonu úzce spolupracovat s dalšími věcně odpovědnými útvary.

Místopředsedkyně Rady Mgr. Hanzlíková reagovala na návrh Mgr. Lorman a informovala Radu o realizaci projektu efektivita řízení MPSV, který by měl personálně posílit odbor sociálního začleňování. Zdůraznila, že odbor sociálního začleňování má v oblasti přípravy na stárnutí především koordinační a monitorovací funkci. Vzhledem k šíři seniorské problematiky si lze jen těžko představit, že by vznikla jedna sekce, která by měla v kompetenci řešení celé seniorské problematiky. Dále Mgr. Hanzlíková uvedla, že současné vedení MPSV je otevřeno k diskusi.

RSDr. Pernes k navrhovanému materiálu a situaci uvedl, že kritika, která na tomto zasedání padá, se týká předešlých osmi let a nesměruje k současnému vedení MPSV. RSDr. Pernes dále uvedl, že by gesce pro problematiku seniorů měla být zřízena na Úřadu vlády.

Na závěr tohoto bodu vystoupila veřejná ochránkyně práv, paní Mgr. Šabatová, která přednesla informaci o **Zjištění veřejné ochránkyně práv týkající se šetření v neregistrovaných zařízeních poskytujících „sociální“ služby pro seniory.**

Veřejná ochránkyně práv informovala Radu o tom, jak fungují neregistrovaná zařízení poskytující „sociální“ služby pro seniory. Upozornila na fakt, že v těchto zařízeních je úroveň péče v průměru horší než v zařízeních registrovaných, a že je nutné tuto praxi ukončit. V těchto zařízeních neexistují žádné kontrolní mechanismy. Zatímco registrovaná zařízení musí splňovat určité standardy sociálních služeb, neregistrovaná nikoli. Neregistrovaná zařízení existují na základě živnostenského oprávnění, ale přitom nelegálně poskytují pobytové „sociální“ služby. V těchto zařízeních jsou porušována lidská práva seniorů, např. jsou jim odnímány důchody, a to v tom smyslu, že nedostávají ani 15 %, na které mají ze zákona nárok. Často jsou jim odnímány doklady a v poměrně vysoké míře jsou používány omezující prostředky, a to bez dokumentace a respektování pravidel vyplývajících ze zákona o sociálních službách. Dále veřejná ochránkyně práv poukázala na úlohu krajů, které se touto problematikou musejí zabývat. Je třeba, aby MPSV krajům v řešení této otázky pomohlo zpracováním metodiky. Tato zařízení dle zjištění porušují zákon o sociálních službách. Jedná se o správní delikt neoprávněného

poskytování sociálních služeb a je na státní správě, aby začala ve všech zjištěných případech konat.

Diskuzi k tomuto příspěvku zahájila zástupkyně ministerstva zdravotnictví PhDr. Ludmila Vostřáková dotazem, zda byl v rámci šetření veřejné ochránkyně šetřen také fakt, zda jsou dementní klienti zbaveni svéprávnosti a jakou roli v tomto hrají opatrovníci.

Mgr. Šabatová uvedla, že touto skutečností se také při šetření zabývali a jsou vedena nezávislá šetření týkající se rovněž opatrovníků.

RSDr. Pernes poděkoval veřejné ochránkyni práv jménem Rady seniorů ČR za zpracovanou zprávu.

Ing. Horecký upozornil na to, že by mělo být revokováno stanovisko MPSV, které poskytování této neregistrované služby umožňovalo.

Mgr. Vrbický reagoval na poznámku Ing. Horeckého a potvrdil, že se toto stanovisko MPSV změní, neboť daná situace je neúnosná a že již byly podniknuty určité kroky k vyřešení této situace. Generální ředitelství Úřadu práce ČR vydalo v minulých týdnech pokyn svým pracovníkům, aby zkoumali účelovost využití příspěvků na péči u tzv. asistentů sociální péče. Celá problematika je totiž právě spojena s institutem asistentů sociální péče. Pokud jde o metodický pokyn, zmiňovaný Mgr. Šabatovou, Mgr. Vrbický uvedl, že tato metodika MPSV bude vydána s účinností od 1. října 2014.

K navrhovanému bodu **problematika vakcinace seniorů** požádal Mgr. Lorman, aby byl tento bod zařazen na příští zasedání a zároveň navrhl, aby byl přizván jako host prof. Pazdiera, odborník na danou problematiku, který by vystoupil na Radě s příspěvkem.

Závěr: Místopředsedkyně Rady Mgr. Hanzlíková poděkovala členům Rady a poté 21. zasedání Rady ukončila.

Zapsala: Mgr. Denisa Pechová – tajemnice Rady
22. 9. 2014

Za správnost: Mgr. Jana Hanzlíková, místopředsedkyně Rady
13. 10. 2014

Schválila: Mgr. Michaela Marksová, předsedkyně Rady
15. 10. 2014